

OPPUSSING AV SUNRISE 550

Del 7: Ny fenderlist

Fenderlisten er utsatt for mye juling. Den blir ofte misfarget eller får skjemmende hakk og sår. Å skifte fenderlisten er ingen heksekunst, men det krever litt forberedelser.

TEKST OG FOTO: ATLE KNUSEN

De fleste båter har en fenderlist. Enten den er i PVC eller treverk, jern eller tauverk – fenderlisten er der for å beskytte skroget. Fritidsbåter i glassfiber har som regel en hul fenderlist av PVC (flenskantprofil) (Illustrasjon 1), som er strukket rundt flensen der skrog og (eventuelt) overbygg er føyd sammen og som regel festet med popnagler og en fugemasse. Fenderlisten har fremfor alt en viktig praktisk funksjon ved at den dekker til den harde flensanten og gir en umiddelbar beskyttelse mot brygger og andre båter. Men slitasje vil gjennom årelang bruk sette sine spor, og antatt levetid for en fenderlist er 15-25 år. Foruten nevnte slitasje, vil fenderlister av PVC med årene bli sprø og harde som følge av UV-stråling og temperaturforskjeller, saltvann og så videre. Da kan det være på sin plass å skifte listen og fornuftig å kontrollere flenskoblingen for skader og lekkasjer.

Fenderlistene er vanligvis sorte eller

grå, mens noen få produsenter bruker andre farger. Sort anbefales siden denne ikke blir synlig skitten i samme grad som grå og hvit. Lyse lister må være glanset i overflaten, noe som forenkler renholdet. Visse typer lyse lister kan dessuten ha den svakheten at de gulner. Også for fenderlister er det en sammenheng mellom pris og kvalitet. Via en båtprodusent fikk vi en hvit fenderlist til vår Sunrise, men denne vil bli erstattet med en grå list i vinter.

FLENSKANTPROFILER

1. Forberedelser

Når du skal kjøpe ny fenderlist, får du antakelig de mest kvalifiserte rådene ved å kontakte fenderlistprodusenten. Parma Plast AS i Bergen produserte listen til vår båt og kunne gi en rekke råd med hensyn til valg av list og montering. En informativ monteringsbeskrivelse finnes på www.parmaplast.no

Før du går i gang med monteringen, er det viktig at alt er grundig forberedt. Montering må skje raskt og effektivt.

Ha tilgjengelig drill med bor, to stk spiker eller bolter, skjøte-/endebeslag, skarp kniv og arbeidshansker. Fenderlisten må varmes opp i mot kokepunktet, over 80 grader. (Bilde 1). Oppvarmingen kan foregå i en krabbekoker, et avkappet oljefat med en propanbrenner eller lignende, men det er viktig å være klar over at fenderlisten kan bli brent når man bruker åpen flamme.

Bilde1.

Illustrasjon 1.

Elektrisk oppvarming er derfor det beste, gjerne et varmeskap. Listen bør ligge i karet en god times tid. Båten bør stå fast i en krybbe når listen skal strekkes.

2. Festing

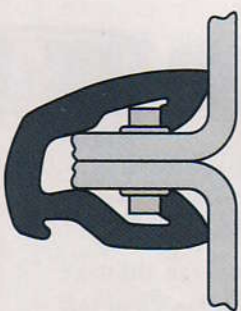
Fest den ene enden av listen ved å bore et hull gjennom fenderlisten og flens-kanten og sett en spiker i hullet som midlertidig hold. Når strekkingen er ferdig, festes listen med endebeslag i syrefast stål og skrues fast med gjennomgående bolt. Litt fugemasse i flenshullet forhindrer vann i å trenge inn i laminatet. (Bilde 2).

Bilde 2.

3. Strekking

Vi hadde et kar med hjul som vi dro med oss etter hvert som vi strakk listen og banket den på plass. (Bilde 3). Dermed holdes listen varm til den er ferdig montert. Det som tas ut av gryten, vil bli kaldt og umedgjørlig i løpet av 5-10 minutter.

Illustrasjon 2.

Først trekkes listen frem til baugen av to mann. Listen må bankes inn med nevene etter hvert som den strekkes. Deretter tilsvarende akterover. Det er viktig å strekke listen mellom 5 og 10 prosent, og man må føle at den sitter godt. Er flensen festet med popnagler, og man strekker listen for mye, vil man kunne se konturene av naglene på utsiden av listen. (Illustrasjon 2). Om monteringen ikke er tilfredsstillende, må listen av igjen, varmes og strekkes på nytt.

Enhver knekk, enten vertikalt eller horisontalt, er et kritisk punkt når fen-

derlisten skal festes. Her vil fenderlisten kunne bukle seg i horisontale hjørner dersom den ikke strekkes godt nok ut. I innvendige svinger (for eksempel ved baugspyd), eller svært skarpe horisontale knekker, vil det være fornuftig å montere et beslag eller skrue som holder listen på plass. Det er med andre ord viktig å variere strekket, med ekstra strekk i baug og hjørner.

4. Dreneringshull

Når listen er festet til flenskoblingen (gjelder kun slike), er det viktig å bore dreneringshull i underkant av listen. Ett på hver side i baugen, ett midtskips og ett helt akter. Har båten negativt spring, eller et søkk, må det bores hull i midten av søkket. Hullene bør være ca 8 mm. Dermed unngår man at det blir liggende vann i hulrommet i listen – vann som til syvende og sist kan trenge inn i båten.

KOBLINGER

På plastbåter er det to hovedprinsipper av flenskanter mellom skrog og dekk, nemlig skoeskelokk-kobling og flens-kobling, som på vår Sunrise. Når dekket senkes ned på skroget, danner anleggsflatene den såkalte flenskoblingen. På flenskoblinger brukes flenskantprofiler, mens det på skoeskelokk-koblinger vanligvis benyttes en flatfender (også kalt B-list) (Illustrasjon 3 – Mønsterbeskyttet design). Skoeskekoblinger blir stadig vanligere fordi denne varianten

Illustrasjon 3.

er lettest å få tett. I praksis betyr denne koblingen at dekket har en relativt høy flens (skjørtkant) som går loddrett på utsiden av skroget. Før skrog og dekk settes sammen, blir det lagt en impregneret list innvendig i skroget som blir skrudd fast. Når dekket senkes ned på skroget, skrues dekk-flensen til listen. Det er svært viktig å fuge skjøten og å legge en klatt med fugemasse på hvert skrukehode slik at sammenføyningen blir helt tett.

Fenderlist for skoeskekoblinger behøver ikke strammes så hardt som lister til flenskoblinger, men den må strammes tilstrekkelig slik at den ikke blir bulkete. Denne typen list har et spor i midten hvor det blir skrudd fast en aluminiumslist med skruer som går inn i selve koblingen på baksiden. Denne skrues med ca 20 cm mellomrom. Mens fenderlisten er varm, legges en smal, varm pyntelist i PVC i sporet for å dekke aluminiumslisten.

Bilde 3.

RINGSVEISETE LISTER

I hovedsak er det slik at plattgatter har delte fenderlister som festes et eller annet sted på akterspeilet. Snekker kan ha en hel fenderlist som er ferdigsveiset i skjøten og må strekkes over båten som en gummistrikk. Når man ser på den kalde listen, er det lett å tro at man har fått feil størrelse. Å legge på en helsveiset list krever at man er tre mann som må strekke likt på hver side av båten. Det letteste er at man plasserer sveise-skjøten i senter akter og at en mann på hver side strekker likt frem mot baugen. En tredje slår listen inntil med neven. Det kan være en fordel å markere fenderlistens senterpunkt i baugen også, slik at man strekker likt på hver side.

Normalt vil det være vanskelig å få tak i en ringsveiset originalist til en bruktbåt. Et fullgodt alternativ er å montere en standard flenskantprofil med et skjøtebeslag i syrefast stål.

Oppussing av Sunrise 550

Er du interessert i dette oppussingsprosjektet, nevner vi de artiklene vi har hatt i tidligere utgaver.

Presentasjon av prosjektet	nr. 3/2002
Vi konserverer påhengeren	nr. 3/2002
Tilstandsvurdering	nr. 4/2002
Plastreparasjoner	nr. 5/2002
Priming og lakking	nr. 7/2002
Kryssholt monteres	nr. 8/2002
Installering av fast bensintank	nr. 9/2002